

Nr 161

Av herr **Fröding**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om höjning av dagarvodet till vattenrättsnämndeman.

Vid 1956 års vårriksdag väcktes motioner om en uppjustering av de till nämndeman vid häradsrätt, ägodelningsrätt och expropriationsdomstol utgående dagarvodena. Sålunda yrkades bl. a. i de likalydande motionerna I: 58 och II: 121, väckta av herr Alexanderson i första kammaren och av under-tecknad i andra kammaren, att arvodena i fråga måtte fr. o. m. den 1 juli 1956 höjas från 20 till 30 kronor per dag.

Statsutskottet anförde i utlåtande nr 2 s. 18 härom bl. a.:

»Enighet torde råda om att storleken av den ersättning som skall utgå till nämndeman bör bestämmas under samtidigt beaktande av två principer, som i viss mån kan råka i konflikt, nämligen dels att nämndemansuppdraget skall ha karaktären av ett heders- och förtroendeuppdrag och alltså inte vara en syssla som eftersträvas för det därmed förenade arvodet och dels att ersättningen inte får utmätas på sådant sätt, att valet av nämndemän i realiteten begränsas till dem som äger ekonomiska förutsättningar att mottaga uppdraget. I motionerna I: 58 och II: 121 samt I: 167 och II: 331 uppges att det nuvarande nämndemansarvodet — 20 kronor för dag — är så knappt tillmätt att det är svårt att få lämpliga personer för uppdragen. I den mån denna uppfattning är riktig innebär det, att ekonomiska hänsyn kan framtvinga avsägelser från lämpliga personer som eljest skulle ha varit villiga mottaga nämndemansuppdrag. Självfallet kan ett sådant förhållande inte anses tillfredsställande.

Skulle det vid närmare undersökning visa sig, att de i motionerna uppgivna svårigheterna är allmänt förekommande, bör det enligt utskottets mening ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för åstadkommande av rättelse. Härav följer att utskottet inte är berett tillstyrka yrkandena i motionerna.

Utskottet har införskaffat uppgifter rörande de ersättningar som i städer med egen rådhusrätt utgår för fullgörande av nämndemansuppdrag.

Enligt dessa uppgifter utgår ersättningen i magistratsstäderna efter skilda principer. Även om, såsom i motionerna I: 167 och II: 331 antyds, bestämmelserna i allmänna resereglementet stundom kan ge mindre tillfredsställande resultat, utgör denna omständighet enligt utskottets uppfattning inte tillräckligt skäl för en omläggning av den ordning, vari den statliga ersättningen nu utgår och som innebär att nämndeman förutom resekostnads- och traktamentsersättning åtnjuter ett fixerat dagarvode. Härutinnan anser utskottet alltså att man vid de överväganden, som enligt vad utskottet förutsett skall komma till stånd, bör följa den linje som angivits i motionerna I: 58 och II: 121.

Vad angår beloppen kan den omständigheten, att åtskilliga städer med egen rådhusrätt företagit eller förberett en uppjustering av sina nämndemäns ersättningar, inte i och för sig utgöra tillräcklig grund för en uppräkn-

ning av den statliga ersättningen; detta så mycket mindre som det inte synes uteslutet att rekryteringsförhållandena kan te sig olika vid stadsdomstolar och landsbygdsdomstolar. Däremot har utskottet funnit vissa av de övriga skäl beaktansvärda som i motionerna anförts för en höjning. Relationen mellan nämndemansarvodet och den ersättning som kan tillerkännas ett vittne för tidsspillan synes exempelvis knappast tillfredsställande. Vidare torde det, såsom i motionerna I: 58 och II: 121 anförts, kunna ifrågasättas, varför arvodet till vattenrättsnämndemännen skall vara högre än till andra nämndemän, som erhåller ersättning av statsmedel.

Utskottet föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet i denna fråga anför.»

Utlåtandet godtogs av riksdagen.

Kungl. Maj:t har nu i årets statsverksproposition (bil. 4, andra huvudtiteln) under punkt C 10 (s. 42) Häradsrätterna: Ersättning till nämndemän på anförda skäl föreslagit en höjning av nämndemans dagarvode från 20 till 30 kronor. Mot detta har undertecknad givetvis intet att erinra.

Kungl. Maj:t har emellertid därjämte i samma proposition under punkt C 13 Vattendomstolarna: Avlöningar (s. 58) utan närmare motivering förordat att arvodet till vattenrättsnämndeman måtte bestämmas till 40 kronor och beräknat kostnaden härför till 10 000 kronor.

Några sakliga skäl torde knappast kunna andragas för att vattenrättsnämndeman skulle åtnjuta högre dagarvode än andra med statliga medel ersatta nämndemän. Nämndemännens medverkan i rättsskipningen torde nämligen vara lika ansvarsfull och krävande vid samtliga statliga domstolar.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte avslå den föreslagna höjningen av dagarvodet till vattenrättsnämndeman samt med 10 000 kronor sänka det under ifrågavarande punkt upptagna anslaget.

Stockholm den 23 januari 1957

Nils G. Fröding